

de Volkskrant

de Volkskrant

21 september 2012 vrijdag

Veiligheidsillusie Commentaar

Er moet een debat komen over de vraag waar de grens ligt van de jacht naar steeds meer veiligheid.

Hoeveel mag veiligheid kosten? Mogelijk krijgt elk jaar 0,2 tot 1 kind leukemie omdat het naast een hoogspanningsmast woont. Daarom wil het kabinet bewoners rond de masten uitkopen en de kabels ondergronds leggen. Kosten: 1,7 miljard euro. Absurd, vindt hoogleraar veiligheid Ira Helsloot (Ten eerste, 20 september). De kosten wegen absoluut niet tegen de baten op.

De plannen zijn inderdaad erg duur. Toch maakt het voorbeeld ook duidelijk hoe moeilijk deze discussie is. In het ergste geval krijgt één kind per jaar een afschuwelijke ziekte, om een oorzaak die te vermijden is. Moet een bestuurder dan tegen bewoners zeggen: jammer, het is te duur, neemt u het risico maar?

Het schrappen van veiligheidsmaatregelen zal bestuurders voor lastige dilemma's plaatsen. In algemene zin verdient Helsloots pleidooi echter alle steun. Nederland is een beetje veiligheidsgek geworden. In een rijk land stellen burgers hoge eisen aan het leven. Risico's die vroeger normaal werden gevonden, zoals onveilige arbeidsomstandigheden, worden nu, terecht overigens, niet meer geaccepteerd. Ook secularisering speelt een rol.

Rampen en ongelukken worden niet meer gezien als het ingrijpen van een ondoorgrondelijke God. In 1953 werd de Watersnoodramp in Zeeland nog betrekkelijk lankmoedig ondergaan, zonder de autoriteiten ter verantwoording te roepen.

Tegenwoordig is de schuldvraag de eerste reflex bij een ramp zeker na de rampen in Enschede en Volendam, waar het toezicht van de overheid ook tekortschoot. Sindsdien willen bestuurders zich nog meer indekken. Als er onverhoopt iets misgaat, willen ze in elk geval niet het verwijt krijgen dat ze nalatig zijn geweest.

Toch is veiligheid een oneindig product, zoals Helsloot terecht zegt. Nederland is een relatief veilig land, maar het kan altijd veiliger, de risico's kunnen altijd nog verder worden gereduceerd. Zo dreigt een eindeloze jacht voorwaarts die op den duur niet meer te betalen zal zijn. Helsloot heeft gelijk: ergens moet een grens gelegd worden. Waar precies, dat is een uiterst ingewikkelde en gevoelige vraag. Maar het is zinniger hierover te debatteren dan de illusie te wekken dat rampen kunnen worden voorkomen door steeds strengere en duurdere veiligheidseisen.

Peter Giesen